

Republika Srbija
VRHOVNI SUD SRBIJE
Rev 2999/05
22.12.2005. godina
Beograd

Vrhovni sud Srbije u Beogradu, u veću sastavljenom od sudija: Vojimira Cvijovića, predsednika veća, Branislave Apostolović, Jovanke Kažić, Milomira Nikolića i Jasminke Stanojević, članova veća, u parnici tužioca AA, čiji je punomoćnik AB advokat, protiv tuženih BB i tuženog "VV", čiji je punomoćnik BA advokat, radi isplate, odlučujući o reviziji tuženog BB izjavljenoj protiv presude Okružnog suda u Zrenjaninu Gž.1273/05 od 27. septembra 2005. godine, u sednici veća održanoj 22. decembra 2005. godine, doneo je

R E Š E N J E

UKIDAJU SE presuda Okružnog suda u Zrenjaninu Gž.1273/05 od 27. septembra 2005. godine i presuda Opštinskog suda u Kikindi P. 353/2004 od 14. marta 2005. godine, u dosuđenom delu za iznos od 88.806,00 dinara sa kamatom i za troškove parničnog postupka u odnosu na tuženog BB i predmet se vraća prvostepenom sudu na ponovno suđenje u ukinutom delu.

O b r a z l o ž e n j e

Presudom Opštinskog suda u Kikindi P. 353/2004 od 14. marta 2005. godine, obavezani su tuženi BB i "VV" da isplate tužiocu solidarno iznos od 93.480,00 dinara, kao i da mu plate troškove spora sa kamatom.

Odlučujući o žalbi tuženog BB, Okružni sud u Zrenjaninu je presudom Gž.1273/05 od 27. septembra 2005. godine, žalbu delimično uvažio i delimično odbio i prvostepenu presudu preinačio u odnosu na tuženog BB u delu dosuđenog iznosa od 4.674,00 dinara sa kamatom od 3. januara 2001. godine pa do isplate, tako što je u tom delu tužbeni zahtev odbijen, dok je u preostalom delu prvostepena presuda potvrđena u odnosu na tuženog BB. Troškovi žalbenog postupka tuženom BB nisu dosuđeni.

Protiv presude Okružnog suda u Zrenjaninu tuženi BB je blagovremeno izjavio reviziju zbog bitne povrede odredaba parničnog postupka i zbog pogrešne primene materijalnog prava.

Ispitujući pobijanu presudu u smislu odredbe čl. 386. ZPP-a, Vrhovni sud je našao da je revizija tuženog BB osnovana.

U prvostepenom postupku je utvrđeno da je BB osnivač i vlasnik drugotuženog i da se sa tužiocem dogovorio u toku 1997. godine da tužilac svoj rod šećerne repe preda Fabrici "GG" na ime drugotuženog. Ovo sa razloga što fabrike šećera nisu imale pravo direktnog otkupa šećerne repe od proizvođača, već su to činile od preduzeća. Ovakva preduzeća su u to vreme ugovarala 5% marže, na ime svoje zarade. Tužilac je saglasno navedenom sporazumu u vremenskom periodu od 23. oktobra do 25. oktobra 1997. godine predao po uputstvu prvotuženog na predajnom mestu "DD" ukupnu količinu od 46.740 kg. neto šećerne repe i dobio potvrdu o predaji na ime drugotuženog. Na dan 4. oktobra 1999. godine kada je otvoren stečajni postupak nad "GG" drugotuženom nije bila isplaćena celokupno isporučena repa roda 1997. godine. Prvotuženi nije u ime drugotuženog u roku za prijavu potraživanja u stečajnom postupku prijavio potraživanje za 1997. godinu, niti je tužiocu isplaćena predata šećerna repa.

Na osnovu tako utvrđenih činjenica, nižestepeni sudovi su obavezali prvotuženog, kao osnivača i lica ovlašćenog za zastupanje drugotuženog, da solidarno sa drugotuženim isplati tužiocu iznos u visini ugovorene kupoprodajne cene za šećernu repu, polazeći od toga da obaveza prvotuženog proizilazi iz odredbe čl. 262., čl. 266. ZOO, te čl. 54. tač. 5. Zakona o preduzećima. Drugostepeni sud je preinačio prvostepenu presudu utoliko što je ukupan iznos kupoprodajne cene za isporučenu šećernu repu umanjio za 5% koliko drugotuženom pripada marža po redovnom toku stvari.

Zaključak nižestepenih sudova da je tuženi BB kao osnivač u obavezi da sa drugotuženim preduzećem solidarno isplati tužiocu utuženi iznos je zbog pogrešne primene materijalnog prava za sada preuranjen i pogrešan.

Odredbom Zakona o preduzećima ("Službeni list SRJ", br. 29/96, 29/97, 59/98, 74/99, 9/2001 i 36/2002) je propisano da preduzeće odgovara za svoje obaveze celokupnom svojom imovinom, da osnivači, članovi i akcionari preduzeća odgovaraju za obaveze preduzećau slučajevima i pod uslovima propisanim ovim Zakonom, (čl. 53. st. 1. i 2.). Osnivači, članovi i akcionari, članovi uprave i izvršnog odbora direktora odgovaraju za obaveze preduzeća celokupnom svojom imovinom: ako su preduzeće zloupotrebili da bi postigli cilj koji je za njih zabranjen; ako su preduzeće zloupotrebili da bi oštetili svoje poverioce; ako su, suprotno propisima postupali sa imovinom preduzeća kao da je u pitanju njihova imovina; ako su smanjili imovinu preduzeća u svoju korist ili u korist drugog lica, a znali su ili morali znati da preduzeće neće biti u stanju da izmiri svoje obaveze prema trećim licima (čl. 54.).

Iz navedene zakonske odredbe čl. 53. st. 1. i 2. proizilazi da su osnivači i njihova preduzeća posebne pravne

ličnosti pa svaka od njih odgovara vlastitom imovinom. Međutim, u čl. 54. navedenog Zakona propisani su izuzeci kojima se odstupa od pravila odvojene odgovornosti preduzeća i njegovih osnivača institutom privida pravne ličnosti. Institut privida pravne ličnosti ili probijanja pravne ličnosti ne može primenjivati ni jedan drugi organ, osim suda. Dakle, samo su sudovi ovlašćeni da u cilju zaštite poverioca, kada su se stekli uslovi iz navedenog člana, pruže pravnu zaštitu poveriocima na taj način što će se izvršiti probijanje pravne ličnosti preduzeća i obavezati vlasnika za dugove preduzeća. Ali, da bi se primenio ovaj institut potrebno je da su ispunjeni neki od navedenih uslova u čl. 54. Zakona. Različiti su načini i modaliteti zloupotrebe ili prevarnih radnji kojima vlasnici ili članovi uprave oštećuju poverioce raspolažući imovinom preduzeća u svoju ličnu korist, u korist srodnika ili trećih lica, zatim mešanjem svoje lične imovine sa imovinom preduzeća i slično. U svim tim situacijama bitno je da prvostepeni sud mora da utvrdi da postoji radnja koja predstavlja zloupotrebu u smislu čl. 54. Zakona. To može biti kao što je napred navedeno mešanje imovine preduzeća sa ličnom imovinom, plaćanja novcem preduzeća za lične potrebe, za kupovinu kuće, automobila, otuđenje imovine u korist srodnika ili trećih lica ili u svoju ličnu korist raspolaganjem imovinom preduzeća na druge načine u cilju izigravanja poverilaca, pa čak i smanjenjem imovine u svoju korist ili u korist drugog lica u situaciji kada znaju da neće biti u stanju da izmire poverioce iz preostale imovine.

Drugostepeni sud u pobijanoj presudi zaključuje da osnov obaveze prvotuzenog kao osnivača proizilazi iz odredbe čl. 54. st. 1. tač. 3. Zakona o preduzećima. Međutim, da bi se primenila odredba čl. 54. st. 1. tač. 3. Zakona o preduzećima da osnivači odgovaraju za obaveze preduzeća celokupnom svojom imovinom, ako su, suprotno propisima, postupali sa imovinom preduzeća kao da je u pitanju njihova imovina, bilo je nužno da se identifikuju postupci kojima je stvaran privid pravne ličnosti. Pošto to nije učinjeno, u reviziji se osnovano ukazuje na mane pobijanih presuda u pogledu primene materijalnog prava. To je i bio razlog što je ovaj sud, u smislu čl. 395. st. 2. ZPP-a, ukinuo obe nižestepene presude na način opisan u izreci revizijske odluke u odnosu na tuženog BB i predmet vratio na ponovno suđenje u ukinutom delu.

U ponovnom postupku prvostepeni sud će saglasno iznetom stavu u ovom rešenju utvrditi sve relevantne činjenice za pravilnu primenu materijalnog prava pa će na osnovu utvrđenih činjenica i pravilne primene materijalnog prava ponovo odlučiti o tužbenom zahtevu tužioca u odnosu na prvotuzenog, kao i o troškovima celokupnog postupka.

Za Predsednika veća-sudija,

Branislava Apostolović, s.r.

Za tačnost otpavka

sd